

Objektívny idealizmus F. W. J. Schellinga (1775 – 1854)

Začiatok Schellingovho filozofovania spočíva v úvahách nad fichteovským problémom, ako môže jediný počiatok vyjsť zo seba samého a proti sebe klásť svet. Schelling pretvára nadempirické fichteovské Ja v Absolútne. Absolútne Ja vystupuje ako identita. V tomto zmysle absolútne pripomína spinozovskú substanciu. Úloha, ktorá stojí pred filozofiou, je vysvetliť túto identitu.

Prvou nevyhnutnou základnou filozofickou vedou je pre Schellinga prírodná filozofia (naturfilozofia), ktorá vychádza z objektívneho. Druhou filozofickou vedou je transcendentálna filozofia, ktorá vychádza zo subjektívneho. V Absolútne oba systémy konvergujú tak, že už nie sú rôznymi, ale splývajú.

Naturfilozofia: Schelling v naturfilozofii obnovuje a tvorivo rozpracováva mnohé prírodnofilozofické motívy Leibniza, Herdera a Goetheho, ako aj motívy vtedajšej prírodovedy. Nová koncepcia prírody nahrádzala dovtedajšie mechanistické chápania novým dynamickým konceptom prírody. Filozofia pozdvihla prírodu z mŕtveho mechanizmu do samopohybu a samovývinu. Bytie prírody je pochopené ako absolútna činnosť bez začiatku a konca. Príroda ako nekonečná produktivita je zároveň pochopená ako nekonečná evolúcia.

Transcendentálna filozofia: Schelling sa pokúsil vysvetliť proces vývinu a spôsob jestvovania sebauvedomenia človeka. Prvé vedenie je sebauvedomenie. Sebauvedomenie je akt, ktorým sa mysliaci stáva objektom. Ako sa dá vysvetliť počiatok vedomia? Schelling na rozdiel od Fichteho (ktorý sa snažil odvodiť vznik vedomia z biologickej skúsenosti) kladie dôraz na konanie Ja voči vonkajšiemu svetu. Počiatok vedomia tkvie v konaní Ja voči svetu.

Ja svojím uvedomeným konaním voči svetu začína tvoriť nový svet. Prvý svet je svetom vzniklým neuvedomelým produkovaním, ktorí patrí späť za vedomie, do prírody. Druhý svet začína vytvorením vedomia a je ľudsky pretváraným svetom. Tieto svety však nie sú od seba odlúčené, ale sú identické – ide o identitu inteligencie pri produkcii prvej prírody a inteligenciu v akte vôľového sebaurčenia Ja.

Ja je determinované nielen svojou vlastnou činnosťou, ale i činnosťou iných Ja. Ja nemôže chcieť všetko. Isté slobodné konania musia byť znemožnené v záujme My.

Schelling tvrdí, že najvyššou etapou vo vývine a návrate Absolútne k sebe samému nie je morálne konanie, ale umelecká tvorba. Najdokonalejším spôsobom poznania je estetické nazeranie (estetická intuícia). Umelecké dielo predstavuje identitu vedomej a neuvedomenej činnosti. Krása vzniká tým, že je odstránená neviditeľná stena, ktorá od seba delí skutočný a ideálny svet.